

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foi'a, cindu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $2\frac{1}{3}$ galbini mon. sunătoria.

Anul XXXIV.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 43.

Brasovu 14|2 Iuniu

1871.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.
Transilvania.

Brasovu 13 Iuniu 1871.

Fundarea academiei romane de drepturi!

Sacru zel, pe care lu desvălta comitetulu Asociatiunei romane trans. p. lit. si cultur'a poporului romanu, in obiectulu fundarei academiei romane de drepturi, ni se infacieaza acum din dōue siedintie estraordinarie tenuate mai de curundu in tota caldur'a si splendore sa, ceea ce ne indreptasesce a crede si a tiené cu firmitate, ca prim'a, cea mai urgenta si mai absoluta necesitate pentru natiunea romana din Austro-Ungaria, recunoscuta si de adunarea gen. a unicului institutu national, a academie'i susu titulate, a ajunsu acum a fi si prim'a si cea mai incordata, nu cestiune, ca-ce numai pote fi romanu adeveratu, care se se indoiésca catu de pucinu despre urgentia acestui obiectu, ci activitate impreunata cu sacrificia resolute. Marire Tie Dōmne! — Nu! Natiunea romana nu va mai piroti din momentulu deschiderei academiei de drepturi! Nu! ea nu va mai poté fi ignorata nici data dupa usi'a celorulalte natiuni, cari — o mana de 6meni! — inca au cate o scol'a politica, cate una si mai multe academie de drepturi, fara de cari, trebuie se rosiésca — ca obiectu de ridiculu — orce poporu, care pretende dreptu politicu national, fara a se afia provediutu cu paladiulu, cu sorgintea, de unde ésa si cu scutulu, sub care singuru pote próspera si prinde radecina tare principiulu egalei indreptatiri politice nationali, care singura ne pote ferici, ne pote ferici patri'a si vieti'a colegiale a natiunilor conlocuitorie.

Amu fi mai respectati, mai considerati de antagoni in politica, de cum suntemu, déca ne sculamu mai de deminétia cu infiintarea acestui institutu; inse incordarile ne potu desdauna de intardiare, nu potu inse se ne sterga si pecatulu amanarei, a carui pedépsa o suferimu, ca canonu penitentiaru, — in despretiu — pana cindu nu lu vomu espira cu cele mai parate sacrificia la infiintarea catu mai intetita a acestui templu, fara de care nu e prestigiul, nici orgoliu, ci numai prospectu tristu de decadentia intru tote!

Presied. d. Iacobu Bologa puse adica in sied. din 11 la pertractare reportulu comisiunei in caus'a fondului de academia si d. Visarionu Romanu ca referente aduce propunerile comis. ca se se faca apelu la contribuiri; se se céra dela min. de cultu si instr. o suma din cass'a statului; se se recerce asociatiunile din Aradu si Cernauti, se conlucre la acestu opu, si apelulu se se tramita in tote partile, ceea ce se si facu.

Presidiulu aduse la cunoscintia comitetului, ca d. Vis. Romanu ca referente a elaboratu charthiele, resp. concepte, cari se si primira in blocu dupa ecaminare matura. Se si tramise atatu la ministeriu, catu si la Reuniunile romane resp. charthie, ca si apelulu, de alu caror cuprinsu numai una anima de pétra nu se va entusiasma la sacrificia pentru acestu opu atatu de reclamatu de urgenta necesitatei nōstre! —

Mai multu! In sied. din 30 Maiu, dupa protocolulu, celu publicam mai la vale, comitetulu

Asociatiunei a datu unu exemplu splendit u si de sacrificia pentru **fondulu academiei**, pentru toti membrii de facia au contribuitu sume frumose: **1010 fl.**, care le face onore! Macaru de ar' atrage dupa sene resolutiunea fiacarui romanu a sacrificia acum pe introcute, ca se ne adunamu si noi odata junimea, cea espusa si imprastiata, in gradina culturei, coscientii si onorei nationale, in care va afla celu mai priintiosu terenu si inlesnirea cea mai dorita si oftata la cultur'a cea invidenda, de care se bucura celealte natiuni! Éca

Nr. 116—1871.

Protocolulu

siedintiei estraordinarie a comitetului Asociatiunei trans. tenuete in 30 Maiu c. n. 1871, sub presidiulu dlui vice-presiedinte Iacobu Bologa, fiindu de facia domnii membrii: P. Dunca, P. Manu, bar. Ursu, P. Rosca, I. V. Rusu, Z. Boiu, Vis. Romanu si V. Ardeleanu.

§ 72. Presidiulu arata, ca dupace, in urm'a conclusului comitetului Asociatiunei trans. din 11 Maiu a. c. § 70 s'au facutu tote espeditiunile recerute, in caus'a intemeiarei unui fondu pentru o **academia** romana de drepturi, s'a aflatu degia motivatu a conchiamá acést'a siedintia, singuru cu acelui scopu, ca-ci doresce ca in senulu comitetului, se se faca inceputu pentru contribuiri voluntarie in favorea fondului amentitu. Propune deci, ca comitetulu se binevoiesca a se dechiará, déca acest'a dorintia a presidiului, intempina consumtiemntul a celuia, si in casulu afirmativu se se incépa inca acum subscriptiunile in list'a respectiva.

Comitetulu dechiaru cu unanimitate, cumca, precum se pronunciase deja in siedintia premergatora, primesce cu viia placere propunerea presidiala, si ca e gata a subscrive fiacare dintre membrii presenti, contingentulu, cu carele, — dupa potentia, — si din celu mai curatu zel, pote veni in ajutoriulu scopului intentionatu; totuodata se decide, ca list'a de subscriptiuni se se impartesiésca si cu aceli membrii, cari nu potura partecipá la ast'a siedintia, cu rogarea, ca si densii din parte-si se subscris, catu voru binevoi.

§ 73. In urmarea acestor'a, din respectiv'a lista de subscriptiune, se constateza, cumca spre scopulu indigitatu, din partea membrilor mai diosu insemnat, s'a subscrisu urmatorele contribuiri:

1. D. consiliariu guberniale in pensiune Pavelu Dunca s'a subscrisu cu 300 fl. v. a. in obligatiuni de statu de cate 100 fl.

2. D. colonelu in pens. bar. Davidu Ursu de Margine cu 200 fl. in obligatiuni de statu.

3. D. consiliariu aulicu si vice-presiedinte alu Asociatiunei trans. Iacobu Bologa cu 100 fl. in bani gata.

4. D. protopopu Ioane Hanea cu 100 fl. in bani gata.

5. D. c. r. capitanu pens. si cassariu Asoc. trans. Constantinu Stezariu cu 100 fl. in obligatiuni de statu.

6. D. asesoru consistoriale Zacharia Boiu cu 100 fl. platindi in 10 rate lunarie cu cate 10 fl.

7. D. propriet. Visarionu Romanu cu 40 fl. solvindi in timpu de doi ani.

8. D. cons. de finantia Petru Manu cu 20 fl.

9. D. protop. Ioane V. Rusu cu 20 fl. bani gata solvindi in 4 rate.

10. D. senatoriu Petru Rosca cu 20 fl. in bani gata.

11. D. oficialu pensionatu Vasile Ardeleanu cu 5 fl. solvindi in rate lunarie.

12. D. cancelistu magistratuale Ioane Cretiu cu 5 fl. (platiti).

Prin urmare contribuiriile subscrise facu sum'a totale de **1010** florini.

Aceste contribuiri, incassanduse, se voru strâpune cassei Asociatiunei trans., spre a se administră si manipulă, conformu §-lui 4 din conclusulu adunarei gen. dela Naseudu, p. XVII.

§ 74. Verificarea acestui protocolu se concrede domniloru membrii P. Dunca, P. Manu si Z. Boiu.

Sibiuu datulu ca mai susu.

Iacobu Bologa m/p.,
vice-presiedinte.

I. V. Rusu m/p.,
secret. II.

S'au cetitu si verificatu. Sibiuu in 2 Iuniu 1871.

Petru Manu m/p., P. Dunca m/p.,
Z. Boiu m/p."

Se imbracișiamu dér', fratilor din 4 anghieri! acestu exemplu cu totii! Nu ne da man'a in prezentu a face ofrande mari, se ne oblegamu prin subscrieri, cari le vomu publica, ca la cutare si cutare terminu vomu respunde restulu din sum'a mai mare, subscrisa acum in consemnarile apelului, si candu se voru afia subscrerie secure la sum'a ceruta, comitetulu va pasi la infiintarea academiei romane fara amanare. Ddieu ne va ajuta a reesi cu tote, déca vomu sacrificia si noi cu resolutiune pentru a inaltia prestigiulu viitorului nostru! —

Una patria pentru una programa de actiune,

demna de o nationalitate de trei milioane romani. Cine din romanii austro-ungari nu a venit la acea firma convictiune, ca luptele nōstre de 22 ani incoce au remasu sterpe atatu din caus'a cerbicosei ignorari a antagonistilor politici, catu si mai vertosu din caus'a acelei giurstari fatali, ca noi nu ne amu formatu comitee conduceatorie prin comitate, nici ne amu formulat pana acum unu programu national politici detaiatu de actiune si corespundiatoru tuturor aspiratiunilor romane, unu programu la a carui audire se bata anim'a simplului tieranu asia de viu ca a inteligenței, a clerului, ca a comerciantului, a posesorului de pamentu, ca a lucratiorului de dī; unu programu facia cu ceialalti locuitori ai patriei, — care nici se tréca marginile perfectei egalitatii nationale politice, nici se céda nimica din cele, ce dupa dreptulu nostru — cu priuire la sarcinile publice ce le portamu si la starea nōstra materiale, si intelectuale — ne competu; unu programu, care se nu fia croit pe seculi inainte, pentru ca acésta ar' fi a lega manele generatiunilor viitorie de a-si creá sōrtea conformu conjecturilor politice, in cari voru vietiei ele, — inse nici numai pe momentele tristei nōstre positiuni politice prezente, pentru ca unulu ca acesta ar' aduce periculu celui mai de aproape viitoriu, si ar' da ocaziune unora a compromite caracterulu national, si a ne inchide calea spre orice progresu treptatu, de care avemu neaparata trebuintia spre a lasa generatiunei inmediatu urmatorele o ereditate

mai buna, de cum a fostu posibilu parentilor nostri a ne lasa noua.

Unu punctu alu unui atare programu, onore conștiinție naționale! este generalu cunoscutu: Restituirea autonomiei transilvane. — Dică cine ce va dice, — dăr' nu aflam decat, aici ancor'a reinvieri noastre politico-nationali. —

Celelalte puncte se potu precisa si ordină dupa programele ocazionali, — si legile patriei.

Numai una programa de actiune pentru toti, — in care se voru afla toate basile actiunei, va inlesni adunarea intregei națiuni in giurul ei, va potă inspira respectu nu numai societatei noastre — ci si conlocutorilor de alta ginte, caror le va imprastia temerile inchipuite despre lealele noastre tendintie, cari nu vremu decat perfecta egalitate politica naționala, si nu vomu a remană totu machina altora, cari mergu pana a-si bate si jocu de caracterulu politicu naționalu alu romanului! —

In totu casulu inse n'ar compromite nici unii romani neprecepiti onorea naționala cu neajunsse loru! —

— Serbarea pomenirei honvedilor dela 1849 in Sepsi-Szt.-György in 4 Iuniu 1871, pe basea unei programe facute din partea senatului de acolo: Dupa punctele programei invitatorie la 1/2 11 ore la semnalulu cu trăsuri se porni o lume mare de infratiti — la mormentulu honvedilor, cadiuti in 1849 in 4 Iuliu — „că luptaci pentru libertate“ — dice „Nemere“, spre a asiedia unu monumentu prov. memor. pe campulu luptei Szépmező. Acolo dupa programa: Preutulu reformatu a tienutu cuventare ocazionale insufletitoria. Preutulu rom. catolicu tienă rogatiuni, si preutulu gr. resariteanu, cum relatę totu „Nemere“ in Nr. 45 „s'a rogatu mai antau maghiarescu, si in urma a santiită mormentulu dupa ritulu besericescu in limb'a romana“. — In fine unu oficiru de honvedi depinse icón'a dileloru de lupta. — Si intre cantari si semne solenele se reintorsera, tienendu apoi unu banchetu, la care se parendara toastele fraternisatorie si Kenyeres Adolf redică unu toastu pentru cointielegerea cu romanii si pentru națiunea romana — dupa santirea mormentului honvedilor! — Ore in diet'a din Pest'a de ce nu visaza de fraternisari, cu atatu mai pucinu de infratiri sincere si seriose?! —

— „M. Polgár“ inca dovedesce, ca nici centralismulu celu mai incordat germanu nu află a contopi oficiulu monetariu din Belgradu cu celu dela Vien'a, cum face centralismulu maghiaru, cu mesura luata de alu contopi cu celu din Ungaria, si acăsta aduce multa stricatiune la comerciu, ca ce schimbatorii de bani cei din Clusiu si acum concurgu la Vien'a dupa galbini pentru Romani'a, unde nu primescu bucurosi monetele maghiare, buatele de franci, si cu stramutarea oficiului din Belgradu s'ar face acestu comerciu chiaru imposibile.

Orientulu nu pre are adica multa credintia in lung'a consistintia a maghiaromanismului, pote de acea nu primescu bucurosi nici francii maghiari, ca ce voru sci si ei pote mai bine ascunsurile germano-bismarkiane. — — —

„Klapka si Bismark“. Dupa „M. Polgár“ si „Ell.“ Klapka a primitu audientia in 3/6 la Bismark, si in discursu de mai multe ore vorbi cu sympathia, dăr' si cu muscaturi despre imperiulu austro-maghiaru, dechiarandui inca de radesiu, ca dia ce in interesulu Germaniei, că Austri'a se se linistescă in lăintru; — apoi epifonéza „M. Polg.“ cu hej! dăr' imblândirea acăsta istorica nu e asia lesne. Ma fără lesne, mergeti numai cum a-ti inceputu cu mania de a maghiarisa, a ignora si dă cu pitiorulu in fratii vostru de aceeasi sorte si apoi cine va trai va vedé capiarearea trecutului. —

Articolu de lege XLII din an. 1870 despre regularea municipialoru (jurisdicțiunilor.)

(Urmare.)

CAPU III. Despre adunările generale.

§ 41. Presedintele adunării generale e co-

mitele supremu, (judele reg. s. c. l.) in casu de impedecare-i vice-comitele, respective primariulu cetăției.

§ 42. Numerulu si timpulu adunării generale se fipséza de municipiu prin statutu, inse cu tota primavera pentru revisiunea socoteloru din anulu trecutu si cu tota toamna pentru stabilirea prelimariului de spese pre anulu venitoriu trebuie se se tienă una adunare generale.

Déca comitele supremu, comisiunea, séu in casu de impededcarea comitelui supremu vice-comitele, respective primariulu cetăției afla de lipsa, se poate tienă adunare generale extraordinaria de totu atateori, de cate-ori pretendu cercustările.

Vice-comitele respective primariulu cetăției este obligatu a publica conformu prescriptelor diu'a adunări generali si ordinea obiectelor pertractante celu pucinu cu 8 dile, respective cu 24 de ore inainte de adunare.

§ 43. De cerculu de activitate alu adunării generali se tienă urmatōriile cause:

a) aducerea statutelor,

b) formarea cercurilor publico-administrative si electorali,

c) dispunerea preste linie de comunicatiune, opere publice, edificatiuni si preste lucrari publice municipali,

d) contrageri de imprumutu,

e) castigare séu instrainare de avere capitale,

f) fipsarea prelimariului de spese si revisiunea compturilor de inchiaiere,

g) alegerea amploiatilor, a comitetului permanent, verificationale si revisionale si a delegatiunilor singuratece, si sustituirea vice-comitelui, respective a primariului cetăției suspendatul prin comitele supremu (§ 53 punctul f), cum si dispunerea preste alte substitutiuni facute de comitele supremu, cu exceptiunea casurilor desemnate in §§-ii 54 si 55 ai acestei legi,

h) controlarea, dispensarea dela responsabilitate, si suspendarea amploiatilor, cum si ordinea cerctarei din oficiu in contra acelora,

i) regularea, inmultirea séu scaderea salariului amploiatilor, alu personalelui ajutatoriu si de manipulatiune si alu sierbitorilor,

k) infinitarea oficialor si posturilor noue, séu desfiintarea celor vechi,

l) revisiunea casselor supuse administratiunei séu inspectiunei municipalor, si reporturile relative la acăst'a,

m) resolvirea in instantia a doua a cauzelor sustinute séu apelate dela comune in intellesulu legei comunali,

n) ecsercerarea dreptului de petitionare si de corespondintia,

o) pertractarea motiunilor,

p) ecsercerarea **dreptului** representationale (felirati jog),

q) toate acele cause, cari acăst'a séu alta lege, séu statutulu municipalui le invia eschisiv la adunarea generale.

§ 44. In comitate, scaune si districte comitetulu permanent alu municipalui pregatesce desbaterea in adunarea generale a obiectelor enumerate la §-lu 43 puncturile a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m) si preste totu a afacerilor mai momentose ale guvernarei de sene.

Comitetulu permanent lu alege comisiunea municipale pre trei ani; presedintele lui e vice-comitele.

Vice-presedinti -si alege comitetulu insusi, si consultanduse la olalta séu impartitul in sectiuni de specialitate, face motiune si propunere asupra obiectelor inviate la elu.

Numerulu membrilor si organizațiunea comitetului permanent se stătoresc de municipiu prin unu statutu.

§ 45. Adunarea se deschide si se inchide de presedintele.

Presedintele conduce consultarea, presedintele grigesce de tienerea ordinei, si intrebarea presedintele e supune la votisare.

Inainte de votisare membrii au dreptu de a vorbi la formularea intrebarei.

Voturile se liau in societă dupa numerulu vorbitorilor, inse la dorintia a diece membri presedintele este obligatu a ordină votisare nominale.

§ 46. In adunarea generale decidu cei presenti.

Nici unu membru comisionale nu poate participa la consultatiuni de acele, in cari nemidiulocit este interesante.

Pentru publiculu asultatoriu e de a se desemna unu locu separatu.

Nu se poate luă la desbatere in adunarea generale motiunea, care nu stă in legatura cu obiec-

tele puse la ordinea dilei si care nu s'a insinuatu cu 24 ore inainte in adunarea generale séu la presidiu, si totu una data nu s'a afisatu spre vedere publica la oficiul notariale séu in altu locu acomodatu.

Altintre regulamentulu internu intre marginile legii acesteia si lu fipséza municipalu insusi prin unu statutu.

Vice-comitele, notariulu, procurorulu municipal, presedintele si asesorulu scaunului orfanale, siefulu de cercu (szolgabíró = subprefectu), cassariulu generale, fisiculu generale, inginerulu generale, archivariulu, tutorulu generale, esactorulu si primarii cetăților provediute cu magistratu regulatu, ér' in cetatile investite cu dreptu municipale primariulu cetăției, notariulu, capitanulu de polizia, senatorii magistratuali, procurorulu magistratuali, presedintele si asesorulu scaunului orfanale, cassariulu, fisicu generale, inginerulu generale, tutorulu generale, esactorulu si archivariulu au locu si votu in adunarea generale, de si n'ar fi membrii comisiunei.

§ 48. Ceialalti amploiați si preste totu ampioiatii onorari potu luă cuventu in adunările generale, si, déca sunt provocati, suntu si obligati la acăst'a, inse numai in acelu casu au votu, déca au fostu alesi de membri ai comisiunei, séu déca vinu in categori'a celor ce platescu mai multa contributiune.

§ 49. Déca e vorba de ordinarea unei actiuni fiscale (tiszti kereset) séu de destituirea vreunui amploiatu, votisarea e secreta, a careia modalitate o stătoresc municipalu prin unu statutu.

§ 50. Celu ce intrebuintează expresiune, **care** vatama demnitatea consultatiunei séu pre membrii singurateci ai adunării, si aceea nu -si o retrage numai decat: se poate trage in actiune de violarea sesiunei (székszertési kereset), si se poate pedepsi de adunare cu eschiderea apelatiunei la o mulcta pana la 100 florini, ce se poate scôte in calea politica, reservanduse dreptul de pedepsire mai tardiun pentru faptele criminale supuse legilor penale.

§ 51. Copiele autenticate ale protocoletelor adunării generali suntu de a se susține ministrul de interne in 30 de dile dela autenticare, ér' protocoletul singuratece la dorintia unuia séu altui ministru numai decat.

CAPU IV. Despre comitele supremu si despre organele municipale.

§ 52. In fruntea comitatelor si a cetăților investite cu dreptu municipale stă comitele supremu alu comitatului, respective alu cetăției, in fruntea scaunelor secuiesci judele regescu supremu (főkárálybíró), in fruntea districtelor capitanulu supremu, in fruntea districtului scepșianu grafulu districtului, pre cari i denumesce si i destitue regele la propunerea ministrului de interne fara privire la comitii suprimenti ereditari.

Unu comite supremu de comitatul nu poate imbrăca oficiul de comite supremu alu cetăților astă in teritoriul comitatului si investite cu dreptu municipal. — Inse unulu si același comite supremu poate se fia si comitele supremu alu mai multor cetăți.

§ 53. Comitele supremu (judele regescu supremu etc.) e representantele poterei executivă; că atare controlă guvernarea de sene municipale, si vighiaza asupra intereselor administratiunei publice de statu, midiulocita prin municipiu, spre acestu scopu:

a) inainte de adunările generale ordinare comitatense, scaunali si districtuale, tiene scaunul sconțiale (számonkérő szék) compusu din vice-comite, notarinul generale, procurorul si din vice-presedintii comitetului permanent;

b) lia la revisiune in persoana in totu anulu celu pucinu odata ducerea de oficiu a amploiatilor municipali, si visită, de cate ori astă de bine, ordinatiunile guberniale si alte esibite sosite la vice-comite séu la primariulu cetăției;

c) poate ordină cercetare in contra amploiatului negrigenți si culpabilii si a lu suspendă dela oficiu pentru durata cercetării; inse pre vice-comite si pre primariulu cetăției numai cu aprobarea ministrului de interne ii poate suspendă;

d) substitue cu altii provisoriu pre amploiatii suspensi cu exceptiunea vice-comitelui, respective a primariului cetăției;

e) face reportu motivatul guvernului, déca vice-comitele séu primariulu cetăției nu astă de executabile vreo ordinatiune de a guvernului §-lu 58 punctulu d); la care reportu e de a se alatura si declaratiunea vice-comitelui, respective a primariului cetăției;

f) ecserceră dreptulu candidationale in aduna-

rile restaurationali (tisztuitó székeken) conform §-lui 68 si in casurile §-lui 43 punctulu g);

g) denumesce pre amplioati desemnat la §-lu 65 si amesuratu lipsei pre amplioati onorari; elu denumesce mai de parte in comitate, scaune, districte dupa ascultarea vice-comitelui pre comisariulu de securitate, pre castelanu, si in generale intregu personale ajutatoriu si de manipulatiune;

h) ecsercă tota drepturile si detorintele, cari prin legea de facia suntu inviate la comitele supremu.

§ 54. Déca calca séu nu implinesce cu punctualitate municiulu, detorint'a sa legale prescrisa la § 16, séu vice-comitele, respective primariulu cetaciei ceea din §-lu 58 punctulu e); in acestu casu ministeriulu pote autorisá pre comitele supremu (judele regescu supremu etc.) de a dispune nemidiulocitu preste toti amplioati si organele municipiului, de cari are necesitate la ecsecutarea ordinatiunei neecsecutate.

In acestu casu amplioati si organele suntu obligate a pliní fara amanare si neconditionat ordinatiunile comitelui supremu (judele regescu supremu etc.) relative la ecsecutare, si pentru acésta nu se potu trage la responsabilitate de municipiu.

§ 55. In casurile §-lui 54 comitele supremu (judele reg. supremu etc.) pote trage in actiune fiscale pre amplioatulu si organulu neascultatoriu, a lu suspendá dela oficiu séu a lu destituá si in locu a substituá pre altulu.

Amplioati si organele estu-modu substituate remanu in posturile loru pana la restauratiunea de amplioati generale urmatória si in respectulu drepturilor si obligamentelor suntu pe deplinu egali cu ceialalti amplioati.

§ 56. Poterea esceptionale a comitelui supremu inceta de odata cu ecsecutarea ordinatiunei guberniali.

Municipiulu, déca afia de vamatória procedur'a guvernului pote cercá remediu la camer'a deputatiloru.

§ 57. Amplioati centrali ai comitatului, scaunului, districtului suntu: vice-comitele, notariulu, procurorulu, presiedintele si asesorulu scaunului orfanale, cassariulu, fisiculu generale, ingineriulu generale, archivariulu, esactorulu generale, tutorulu publicu, veterinariulu.

Amplioati esterni suntu: siefulu de cercu (szolgabiró = subprefectu), primarii cetatiloru, prove diute cu magistratul regulat, si amesuratu relatiuilor locali mediculu cercuale, ingineriulu cercuale, esactorulu cercuale, tutorulu publicu cercuale.

Amplioati din centru suntu obligati a avé locuint'a la resiedint'a municipiului, ér' amplioati esterni in cerculu (despartientulu) respectivu.

§ 58. Vice-comitele e primulu amplioatu alu comitatului, scaunului si districtului; cá atare:

a) conduce administratiunea publica in numele municipiului, dispune in tota causele, cari nu suntu inviate la cerculu de activitate alu adunarei generale séu alu organeloru singuratece;

b) ecsecuta conclusiunile adunarei generali;

c) primeșce ordinatiunile guberniali, scrisorile, reporturile, cererile indreptate catra universitatea municipiului;

d) ecsecuta ordinatiunile guvernului.

Inse déca afia, ca órecareva ordinatiune e contraria legei, séu ca intre relatiunile locali e danoasa séu chiaru neecsecutabile: atunci reportéza despre acésta in 24 ore comitelui supremu (§-lu 53 punctulu e) si in absenti'a acestuia representéza (felir) la ministrulu respectivu.

Déca ministrulu in contra acestei representatiuni -si ar' sustiené ordinatiunea si mai de parte, si vice-comitele si dupa rescriptulu ministeriale nu s'ar senti obligatu la ecsecutarea ordinatiunei: face reportu la comitele supremu numai decatu, si la ordinulu aceluia, séu deca e absente, in numele lui conchiamă numai decatu o adunare generale extraordinaria celu mai multu pre terminu de 10 dile, si asterne ordinatiunea adunarei generali, care este obligata a o luá la desbatere fara amanare;

e) ecsecutéza acele ordinatiuni ale guvernului, cari dupa §-lu 16 suntu a se ecsecutá fara amanare si neconditionat si despre procederea sa reportéza celei mai aprópe adunari generali;

f) subsemna documentele, corespondintiele si reporturile date in numele municipiului;

g) vighiazza, cá representatiunea indreptata in contra ordinatiunei guberniali se se susterna in 3 dile (§ 16);

h) e custodele sigilului municipiului;

i) asemnéza din cass'a domestica intre marginile preliminariului speselor;

k) dispune de amplioati si personalele ajutatoriu si de manipulatiune ai municipiului, si déca

unulu séu altulu nu procede cu punctualitate intru implinirea detorintiei sale oficiai séu in ore careva insarcinare oficiale: insarcinéza cu implinirea agendelor pre altu amplioatu ordinariu séu onorariu, si aceluia i asemnéza diurne din cass'a domestica pe salariulu amplioatului negriginte;

l) face dispusetiuni in cause de incortelarea militarilor;

m) ordina intrebuintarea braciului armatum (Brachium), pune si destituie pre gendarmi (panduri) asemenea aplica, cu privire destincta la ostasii si militie esiti din servitii, pre sierbitorii municipali, — cari déca -si implinescu detorintiele cu credintia remanu aplicati pe vietia,

n) revede in tota lun'a celu pucinu odata cassele municipiului cu intreviirea esactorului si a procurorului municipale;

o) face reportu esactu adunarei generali si comitelui supremu despre dispusetiunile sale si despre starea municipiului;

p) dispune despre prelucrarea obiectelor adunarei generali prin comitetulu permanent, si despre instruirea perfecta a actelor singuratece;

q) indeplinesce tota acele afaceri, cari prin un'a séu alta lege suntu incredintate vice-comitelui.

Singurateci potu recurá in contra conclusiunilor ingreunatórie ale vice-comitelui la ministrulu de interne.

§ 59. Notarii ducu protocoolele adunarei generali, ale comitelui permanent si verificationale si ale comisiunilor de specialitate si delegatiunilor provisori.

Eli concipiéza conclusiunile, representatiunile, reporturile, corespondintiele provenitòrie dela adunarea generale si dela vice-comite.

Eli prelucra documentele dande in numele municipiului si referéza obiectele de desbatere in adunarea generale.

Déca vice-comitele e morbosu séu absente, séu postulu de vice-comite e vacante: notariulu generale implinesce agendele vice-comitelui.

§ 60. Procurorulu municipale e membrulu scaunului orfanale si jurisconsultulu municipiului. In acele cause, in cari punctul de vedere alu dreptului e decídetoriu, inainte de a aduce decisiune totudéun'a e de a se asculta parerea lui.

Eli e veghietoriulu legilor, alu dreptului consuetudinariu(?) in vigore, alu statutelor municipale in sfer'a guvernarei de sene si in adunările generale. Eli representéza municipiulu in afacerile sale private.

Eli urdiesce actiunile de violarea sesiunei si propune cantul mulctei mesurande.

Eli efectue actiunea fiscale ordinata in contra amplioatiloru (§ 77).

§ 61. Siefulu de cercu (szolgabiró = subprefectulu) e primulu amplioatu alu cercului (despartientului).

Eli duce inspectiunea preste comunele supuse lui, si ecsercă acele drepturi si detorintie, cari legea si statutele le inviaza la elu.

Instructiunile — incatu legea esceptionalmente nu dispune altmintrea — -si le lia dela vice-comite si pre calea vice-comitelui, si stă in atingere nemidiulocita cu acel'a.

Eli are sigilu separatu, cu emblem'a municipiului si cu inscriptiunea ce contiene numele cercului (despartientului).

Spre prevederea punctuale a agendelor sale elu tiene unu cancelistu pre spesele municipiului, de care elu dispune liberu pre responsabilitatea sa propria. Singurateci potu recurá in contra decisiunilor ingreunatórie, aduce de sene statoriu prin siefulu cercuale in sfer'a sa de activitate, deliniata prin lege si statute — la vice-comite si de acolo la ministrulu de interne.

§ 62. Cerculu de activitate alu acelor alalti amplioati si oficiai, precum si statulu si organizațiunea personalelui ajutatoriu si de manipulatiune se fipséza de insusi comitatulu, scaunulu, districtulu prin unu statutu incuvenintiandu de ministrulu interneloru.

Numirile traditionali ale amplioatilor singurateci potu remané si mai de parte.

§ 63. Primulu amplioatu alu cetatiloru investite cu dreptu municipale e primariulu cetaciei;

Cá atare

a) elu e presiedintele magistratului,

b) dispune in acele cause, cari in sensulu legei si alu statutelor se tenu de sfer'a activitatei primariului,

c) primeșce ordinatiunile guberniali, scrisorile, reporturile, cererile adresate catra cetate,

d) ecsecutéza ordinatiunile guvernului cu aeele drepturi si obligamente, cari suntu transpusse vice-

comitelui in §-lu 58 punctulu d), e), k) alu acestei legi,

e) subscrive documentele, corespondintiele, reprezentatiunile date in numele cetaciei,

f) elu e custodele sigilului cetaciei,

g) face reportu esactu adunarei generali si comitelui supremu despre dispusetiunile sale si despre starea cetaciei,

h) aplica cu respectu destinsu la ostasii si militile esiti din servitii spre sierbitorie cetaciei, cari, déca -si implinescu oficiulu cu credintia remanu aplicati pre vietia.

Singurateci potu recurá in contra decisiunilor ingreunatórie ale primariului la adunarea generale si de acolo la ministrulu de interne.

§ 64. Altmintrea organisatiunea cetatilor investite cu dreptu municipale, prin care ele dorescu a-si prevedé afacerile interne si a ecsercea guvernarea de sene a cetaciei, si in urmarea acesteia sfer'a de activitate, relativa la guvernarea de sene a magistratului, a amplioatilor singurateci, intre acestia si ceea a capitanului de politia, organisatiunea sectiunilor de specialitate, statulu si salariulu corpului de amplioati, alu personalelui ajutatoriu, manipulatoriu, politiale si de sierbitori, precum si modulu recursului in contra decisiunilor aduse de amplioati singurateci in sfer'a guvernarei de sene — amesuratu relatiunilor locali si intre marginile legei presente se fipséza de ele inse-si prin unu statutu incuvenintiandu de ministrulu interneloru (§ 91). — (Va urmá.)

UNGARI'A. Se apropia ér' crisea intre camerele din Pest'a, pentru proiectulu de lege despre comunele contractualiste, cá in 1848 despre caus'a urbariale, candu tabl'a magnatilor numai silita primi desfintiarea, déca nu vrù a primi la timpu inlesnirea urbariale. Proiectulu adica veni si a dou'a ora dela cas'a de susu, ca nu se primeșce fara modificatiunile ei; cá adica se nu se dè muratori pana la o lege definitiva, ci se capete boierii altu privilegiu feudal asupra contractualistilor. Cas'a de diosu ér' respinse a trei'a ora modificariile casei de susu; si Colomanu Tisza imputa si regimului, ca partinsece pe boieri, fiindu nu apera bine in cas'a de susu proiectulu, unde chiaru si min. Wenckheim vota in contra lui, asia ér' se trimise a 3 ora la cas'a de susu nepriminduise modificatiunile. Asta se intempla in sied. din 6 Iuniu, candu d. Stanescu reinnoi interbeliunea pentru denumirea unui comite supr. in Aradu, care nu sci romanesce, si candu min. Pauler respunse la interp. lui Hoffmann, ca episcopii nou denumiți se voru chiama in cas'a de susu si fara preconisarea din Rom'a; ér' venitele le voru primi dela diu'a denumirei, cá si mai nainte dela instalatiunea din partea camerei de curte, ér' conducerea diecesei o potu incepe si inainte de preconisare.

In caus'a torturelor unui romanu dela Segedinu respunse in 3 min. Thot, ca va face cercetare. Babesiu interbelioru nu era de facia, inse in sied. din 5, se dechiarà, ca e multumitu, déca se face cercetare cu ancueta. —

AUSTRO-UNGARI'A. Vien'a 9 Iuniu. Partit'a constitutionale tandem cadiu capu plecatu in minoritate, ca-ce nu i se primi denegarea bugetului si asia min. Hohenwart -si va continua actiunea pentru autonomia provinciale. —

Tractatulu de pace intre Germania si Francia.

(Capetu.)

Art. 8. Trupele germane voru continuá a se abtiené de recusitiuni pre teritoriul ocupat. Inse acolo, unde intretienerea trupelor germane privesce pre guvernulu francesu, in poterea indetoririlor contractate, si candu acest'a nici in urm'a reclamatiunilor guvernului germanu nu -si ar' indeplini obligatiunile sale, trupele germane voru dobândi dreptulu, de a-si procurá tota cete ar' cere trebuința loru, prin dari si recusitiuni impuse de departementelor ocupate, si la casu candu resursele departementelor ocupate n'ar fi suficiente, voru ave dreptulu de a trece chiaru si in alte departemente. — In privint'a alimentarei trupelor germane continua ordinea presenta pana la desiertarea forturi-

loru parisiene. In urm'a conventiunei dela Ferières, din 11 Martiu 1871, se voru efectua reductiunile ficsate in conventiunea acést'a dupa desiertarea forturilor parisiene. — Dupa ce va fi redusa starea efectiva a armatei germane pana la numeru de 500.000 soldati, va avé locu o cadere a sumelor ce are guvernulu francesu se platésca pentru intretinerea trupelor germane, in proporțiune cu reductiunile urmante.

Art. 9. Inlesnirile esceptionale admitu pentru importulu de fabricate ale iudustriei din tierile cedate, in Franci'a voru durá inca 7 luni de dile incepndu dela 1 Martiu pe langa conditiunile fizcate cu delegatii Elsatiei.

Art. 10. Guvernulu germanu va continua cu retramiterea prisonierilor, intielegunduse in privintia acést'a cu guvernulu francesu. Guvernulu francesu va tramite a casa pre acei prisonieri, cari voru fi terminatul timpulu servitului loru. Aceia, cari n'au implinitu inca timpulu militiei, se voru tramite dincolo de Loir'a. Se otaresce, ca armat'a dela Parisu si Versailles dupa restabilirea autoritatei guvernului francesu in Parisu si pana la desiertarea forturilor de catra germani, nu pôte se tréca preste numerul de 80.000 soldati. Pana la aceea desiertare, guvernulu francesu nu pôte se concentreze trupe pe malulu dreptu alu Loirei, inse va ingrigi de garnisónile acelor orasie ce se afla in acésta zona intru catu va cere pentru sustinerea linistei si a pacei publice. In reportu cu desiertarea, comandanții de corpuri se voru intielege in privintia unei zone neutrale intre ambele armate. 10.000 prisoniri se voru transporta immediat la Lyon, suptu conditiune inse că dupa organisarea loru, se se tramita fara intardiare la Algeri'a, pentru a se intrebuintă acolo.

Art. 11. Dupa ce prin resbelu s'au desfințat contractele de comerciu cu diferitele state germane, guvernulu francesu si germanu, că basa pentru relatiunile comerciale, va accepta principiul tractarei reciproce valabilu pentru natiunile cele mai favorisate. — Sub acésta regula se intielegu drepturile importului, esportului si a transportului; mai departe vamuirea, precum si admiterea si tractarea cetatiilor si agentilor ambelor natiuni. — Din regul'a mai susu limitata suntu escluse favorurile, ce au acordatul unulu din partile tractande prin tractate de comerciu inchiate cu alte state, precum cu: Anglia, Belgia, Tierile-de-diosu, Svitier'a, Austria, Rusia, seu care voru incheia in viitoru. — Tractatele pentru navigatiune, asemene si intielegerea acordata pentru servitulu internationalu alu drumurilor de feru in privintia vamei, precum si invioarea reciproca pentru productele de presa si de arta voru reîntrá in valórea de mai inainte. — Cu toate aceste, guvernulu francesu -si reserva dreptulu a incassá dela naile germane si dela bunurile ei tacsele de trecere si de bunuri, inse cu conditiunea, că aceste tacse se nu fia mari decat acel se se ieau dela naile si bunurile natiunilor mai susu numite.

Art. 12. Tuturoru germanilor esilati se va garantá beneficiul totalu si intregu alu bunurilor loru, ce au castigatu in Franci'a. Acei germani, cari au capetatu autorisatiunea otarita prin legile francese de a se stabili in Franci'a, voru fi reasediati in toate drepturile loru si in urm'a aceleia potu luá domicilie pre teritoriulu francesu. Terminul cerutu prin legile francese spre capetarea naturalizatiunei se va considera că neintreruptu in timpulu de resbelu pentru acele persoane, cari in timpu de siese luni, incepndu dela ratificatiunea acestui tractat, voru usá de dreptulu acordat sprea a se reintorce in Franci'a. Timpulu dela esire si pana la intorcerea loru pre teritoriulu francesu, se va considera asia, că si cum nici n'ar fi absentat din Franci'a. Condițiunile de mai susu se voru aplicá cu deplina reciprocitate si pentru acei supusi francesi, cari siedu acum in Germania seu au dorint'a de a siede acolo.

Art. 13. Naile germane prinse, cari s'au condamnatu inainte de Martiu 1871, se voru considera că definitiv condamnate, se voru redá impreuna cu toate bunurile intru catu acele voru fi inca present. In casu candu redarea nailoru si a bunurilor loru nu s'ar mai poté efectuá, atunci valórea loru s'ocota dupa pretiulu vendiarei, se va responde proprietarilor respectivi.

Art. 14. Fiacare din partile contractante va urmá pre teritoriulu seu cu lucrările de canalisarea riului Moselle, ce sunt degia incepute. Interesele si anim'a sdrobita de amoru catra aristocratulu po-

comune ale partilor despartite in departementele Mourthe si Moselle se voru licuidá.

Art. 15. Partile inalte contractante se indeiorescu a aplicá reciprocu mesurele ce i se voru paré mai acomodate pentru binele acelor supusi ai loru, cari prin evenimentele de resboiu s'au pusu in imposibilitate de a-si aperă séu conservá drepturile loru in momentele de trebuitia.

Art. 16. Guvernulu francesu si celu germanu se indeiorescu a se ingrigi reciprocu, că mormentele soldatilor ingropati pre unulu din amendoue teritoriele se fia respectate si conservate.

Art. 17. Condițiunile laterale, asupra caror'a trebuie incheiata o stipulatiune deosebita, in urm'a acestui tractat si a tractatului preliminaru voru fi obiectulu altor desbateri, ce voru urrmá in Francofortu.

Art. 18. Ratificatiunile tractatului presentu, prin adunarea nationala si prin siefulu poterei ecsecutive a republicei francese pre de o parte, pre alta parte prin Maiestatea Sa imperatulu Germaniei, se voru schimbá la Francofurtu in terminu de diece dile, seu inca mai inainte, déca va fi cu potintia. Spre atestarea celoru de mai susu au subsemnatu amendoi plenipotentii si au pusu sigilelor. Facutu in Francofurtu. 10 Maiu.

Urmáza inca vr'o cativa articuli additionali, relativi la preluarea drumului de feru de ostu, cari otarescu in detaliu, ca guvernulu germanu va plati sum'a de 325 milioane franci pentru transmiterea dreptului de proprietate a partii drumului de feru de ostu, ce se afla in provinciele cedate. Acésta suma se va scadé din despagubirea de resbelu stipulata in art. 7.

Alu treilea articulu additionalu referéza despre teritoriul de langa Belfort si suna astfel:

„La teritoriul oferit u guvernului germanu in art. 1 alu acestui tractat, că despagubire pentru frontier'a ceruta din partea germana, se voru adaugă inca urmatóriile locuri: Reugemont, Leval, Petite-Fontaine, Remagny, Félon, La Chapelle-sous-Rougemont, Augeot, Varthier-Mont, La Rivière, La Grange, Reppe, Fontaine, Frais, Foussemagne, Cunclieres, Montreaux-Chateaux, Bretagne, Chavannes-les-grands, Chavanette si Suarce. Calea dela Giromagny la Remiremont, care merge spre verfulu Elsatiei, remane francesa pre totu iniinsulu ei, si acolo, unde este afara de cantonulu Giromagny, va servi că frontiera.“ — „Fed.“

Cronica esterna.

ROMANIA. Camer'a a primitu adresele se-natului si a camerei italiane, că respunsu la felicitarile camerei romane cu tota caldur'a, dicundu, ca se afla in puseiunea placuta de a fi in acestu acordu cu intréga natiune, in ce privesce simpatiile natiunei nostra catra sor'a sa italiana. — Verificarile s'au finit, camer'a s'a constituitu si se au propusu mai multe proiecte, intre cari si alu bugetului si alu datoriei flotante. —

Dela ROM'a se scrie, ca solulu versaillesilor c. Haricourt a primitu avisu a lua puseiune amicabile cu guvernulu italianu. Aceasta ér' vré a face aliantia cu Germania, nu se sci in ce obiectu. —

Tiarulu Rusiei cu ducele Alexi si Gortschakoff se afla in Berlinu, unde voru face a 2 editiune a planului dela Ems. —

Imp. Wilhelm temotoriulu de Ddieu a ordonat in tota Germania pe 18 o di de rogatiuni, in care se se faca colecte pentru invalidii din resbelu. 5 miliarde dela francesi si totu cersitorie! — In 16 se tiene triumfu cu intrarea trupelor in Berlinu. Sasii nostri inca tramitu representanti. —

Teatru romanu in Braslovu.

„Domnita Rossand'a“, schitia dramatica in 5 acte de B. Petriceicu-Hasdeu, dedicata scumpei sale socie Iuli'a, scrisa din indemnul si sub inspiratiunea iubirei sale, fu representata in 7 Iuniu, de catra societatea dramatica a d. Pascale spre multumirea generale, ce se dovedi prin deselete aplause ale unui publicu numerosu. Dr'a M. Pascale se incorpora in noblet'a virtutei si neinvinsulu patriotismu alu Domnitiei Rossand'a, fi'a Domnului Moldovei Vasiliu Lupulu, care -si invinse tota pana

lonu Koribut, numai se depareze pericululu ce amenintia tiér'a si dulcea ei natiune romana din partea cazacului Timusu, care o pretendea de socia, cu amenintare la din contra a i depreda tiér'a cu 30 mii cazaci, si se dede sacrificiu cazacului numai se scape tiér'a de desastre scl. Avemu se recunoscemu, ca dn'a Pascale mai adause una cununa frumosă de lauda la bravur'a artistilor nostri. D. Cristescu că principe aristocratu polonu inca se scidu investimenta intru tóte spre a da cea mai propria si mai exacta expresiune rolului seu, cea ce se pote dice despre toti, cu unu cuventu. D'er' poetulu merita prim'a lauda, ca-ce elu se inaltă a-própe de regiunea idealistica spre a scôte amorulu de patria si natiune mai pre susu de tóte, pana si de orbulu amoru femeiesc.

Stilul e omulu si din abundanti'a animei vorbesce gur'a si scrie pén'a. Cá dintr'unu speculu se vede si din acésta piesa neinvinsulu amoru de patria si natiune alu d. Hasdeu, cum ltronéza elu in camerele animei lui. — D. Esarcu in Ateneu dicea:

„D. Hasdeu nu este din scol'a clasica. Se apropiat multu de scol'a romantica. Se inspira multu din Shakspeare si Victor Hugo, decat din Racine si Corneille. Cu tóte aceste domnia sa ni se pare a constitui unu genu a parte si are o originalitate a sa propria, care merita a fi studiata cu amenunturi.“

Noi salutam pe poetulu acesei piese si i gratulam de succesulu celu sacerà in publiculu brasoveanu cu original'a ei inaltiere la idealulu patriotismului celui mai culminante si alu iubirei neinvise catra natiunea romana expresu deodata si prin condamnarea strainofilismului, care ne amenintia cu decadint'a ginte latine pe totu loculu, déca nu se reedifica altariale amorului curatul că cristalulu de fericirea nationale, postpunenduse orce sacrificia partiali adorarei acestui paladiu unicu salvatoriu. Ér' societatea, care ne reprezentă acésta piesa cu esacitatea ceruta, o resalutam si la departarea ei, cu bine ati venit u si Ddieu cu voi la ulterior'a misiune de a nobilita simtiemintele si a biciui vitiele pe campulu artei dramatice! —

Nr. 322/1871.

2—3

E d i c t u.

Mart'a Comaniciu gr. cat. din Veneti'a inferiore districtulu Fagarasiului, maritata dupa Ioane Iosifu Stoic'a in 31 Augustu 1858, carea in 6 Augustu 1865 si-a parasit u cu necreditantia legiuinului seu barbatu, fara că se se scie loculu afrai ei, — prin acést'a se provoca, că in terminu de unu anu si una di dela datulu subsemnatu se se prezenteze inaintea forului matrimoniale subscrisu, ca-ce altu cum procesulu divortiale incaminat u in contra-i se va decide si fara de dens'a in intilesulu legilor si alu canóneloru.

Fagarasiu 1-a Iuniu 1871.

Forulu matrimoniale gr. cat. de I-a instantia alu vicariatului Fagarasiu.

Ioane Antonelli m/p.,
vicariu foraneu.

ANUNCIU.

Unu concipientu de advocatura, care se fia juriu absolutu, se cunoscă bine limbele patriei si cu deosebire cea romana si maghiara — are locu in cancelari'a subsrisului.

Doritorii de a ocupa acestu locu, au de a se adresa — pentru mai deaproape informatiune — catra subsrisul fara amanare.

Concurrentii aceia, cari pre langa recerintiele mentionate voru potá arata si pracsea, voru avé pre-ferintia si voru fi mai bine salarisati.

Abrudu in 30 Maiu 1871.

B. Popu de Harsianu,

3—3 pl.

Cursurile

la bursa in 13 Iuniu 1871 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 90	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 "	87 1/2 "
Augsburg	—	—	122 "	35 "
Londonu	—	—	124 "	40 "
Imprumutulu nationalu	—	—	59 "	"
Obligatiile metalice vecchi de 5%	68	"	90	"
Obligationile rurale ungare	80	"	25	"

Editiunea: Cu tipariul lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.